

La Nació

Setmanari adherit a la Unió Catalanista

Redacció i Administració : Canuda, 14, pral.

Visions de la guerra

La Cavalcada de la Mort

ELLS també hi foren, a la festa, els que moriren... Ells sentiren el batre de les ales de la Victòria, que venia... I els corbs s'arbolaren, amb llurs xisclets macàbrics, plens de crueldats, prenyats de menaces.....

Una, moltes fosses s'obriren; els ossos de tots ells hi reposaren... Sobre les tombes hi brotaren flors tristes, flors de pietat... I quan el vent, portant la felicitat nova, arribà a la humil necròpoli, hi deposità un bes i entonà un himne als màrtirs que oferiren el sacrifici de la vida seva per la santa Llibertat....

Els no hi foren a la magníficent cavalcada de la Mort... Ells no hi prengueren participació a la hora solemnement èpica que els reduïdes inaccessibles i les fortaleres inexpugnables de Belloy-en-Santerre eren assaltades i preses a la baioneta pels soldats contra-invasors... Més, no hi fa res; ells sostenien els ànims encoratjant els remissos i assenyant els exaltats... Si la Victòria ens coronà un cop finida la batalla, ho feu honorant, en les testes dels supervivents triomfadors, la sublimitat del sacrifici dels caiguts en la brega...

N'hi havia de per tot arreu de lluitadors: de les fredes i blanques terres de Polònia, de l'amorosa raça txeca, de la verda Erin, de la dolça Catalunya.... Els noms de tots ells, dels que hi moriren, restarien ignorats; passarien, en ésser inhumats, en legió anònima, a engrossir, a la història de les gestes homèriques, el formidable exercit dels Cavallers de l'Ideal!

M'apar veure'l, encare, aquell poblet; tan trist, tan pregonament trist, tan lúgubre; convertit en propi cementiri; aquell poblet, mort, esdevé innominat a la vida dels pobles grans; els que érem presents a la seva agonia, però, recordarem, sempre, que aquell trocet de terra, ara fossar de una comunitat de croats, herois de la vida, es troba pels alentorns de la Champagne, prop de la vila on hi han les runes de la Catedral enderrocada per l'artilleria tudesca.... Les primeres flors de l'Abril, com a delicada i mística ofrena de postre homenatge que tributava Natura a la memòria del sagrat deure complert per aquells braus soldats de la Europa resurgent, damunt dels

El voluntari català Joan Garriga. Va ésser mort a la batalla del Somme.

sepulcres dels abnegats legionaris, hi obríen, al sol, els pètals, tot exhalant els seus perfums, com a encens de pau, mentre les aurenets, volant arràn de terra, semblaven voler acariciar, amb les ales esteses, els fronts dels que havien mort lluitant per la vida.....

Més de un any transcorregué.... I una tarde, al mes de Juliol, la bandera de la patria es despleguà al vent... Allà, lluny, lluny, amagats dins de les seves garrigues, els enemics de la pau dels esperits, perquè ells no poden fruir-la, ens esperen... Nosaltres, plens d'en-

tusiasme, més amb la serenitat de pensament i la placidesa de ànima dels convençuts, sentim com va apropant-se la hora de la lluita, que farà precipitar, ensems, el dia de la justícia, de la pau, de la vida normal dels homes, del desplegament dels pobles en el propi casal, en l'ambient respectiu, dignificats, lliures!

Entre nosaltres, n'hi ha de tots colors, de tots caràcters; més, a tots ens impulsa un sol motiu: la victòria, que vol dir, per als que breguem en nom de la civilització moderna, davant dels canons prussians, la llibertat!

I avancem, i fem sentir, a l'ànim de l'enemic, la basarda de la derrota; i els que diuen ésser enviats a conquerir i dominar el món, a la vista de les tropes legionaries i davant dels petits soldats de la França, llançaren les armes i es prosternaren tots temerosos...

La més pura sang de la Legió Estrangera enrogà la terra i els blancs muguets prengueren el viu color de les roselles, car també les flors senten indignació i vergonya...

La cavalcada de la Mort anava arrasant-ho tot, i el que havia perdut la mà dreta agafava l'arma amb la esquerra, i qui no podia córrer perquè li ho impedié les ferides feia d'escut del company que encare podia batre's; i, davant de tant heroisme, de una força d'esperit, de una valentia moral, de un menyspreu de la materialitat de la vida tan grans i tan manifestament repetits pels soldats lliberadors, els barbres invasors retrocedien, reculaven, com si una llum resplendent els fes mal als ulls, fins que, cercant d'esma, trobaven una garriega on poder amagar-s'hi, per a entregar-se al

desesper i a la fretura dels impotents i dels vençuts... Més tard, refets i en major nombre que abans, els enemics contra-atacaren; però, oh prodigi dels homes d'esperit pur i heròic! els pocs legionaris i soldats de la bona causa que restaven, ara, semblaven estar protegits contra les forces imperials per una muralla invisible....

I eren els morts, els morts, que retornaven a la vida que deixaren hores abans, dies abans, en batalles anteriors contra els soldats teutons, a Prunay, a Craounel, a Mont-Saint-Eloi, a Neuville-Saint-Waast, a Freie, a Elincourt, i multiplicaven i intensifi-

Voluntaris catalans fent maniobres. Tots van proveïts de màscara contra els gasos asfixiants.

Notes de la Guerra

caven, amb el poder de les seves ànimes d'herois purificades pel sacrifici de la vida, l'acció defensiva dels poders aliats contra la barbarie...

I els guerrers germànics eren vençuts novament, i altra volta, espadats, esmaperduts, enlluernats, recularen i es llançaren, en cursa desordenada i folla, en cerca de les garrigues goridares....

I quan la nit arribà, per sobre del fossar de Prunay, aon resten soterrats els morts del primer mig any de la guerra, s'hi oí un cant, un himne; era un aucellet que venia de lluny, molt lluny, de allà del Somme.... I modulava unes harmonies, unes sonoritats, que eren el crit triomfal, el cant de gesta dels vencedors, i, en realitat, aquelles notes que omplien els aires, repercutint, ressonant, victorioses, eren la bona nova del desvetllament complet de la França, que es preparava, coratjosa, per a reconquerir les terres ocupades pels invasors...

Aqueix ocellet també era un heroi de la guerra europea... Havíà vingut a portar-nos bò i cantant el missatge falaguer i... ell estava ferit de mort... Acabada la cançó bèl·lica—les darreres notes de la qual, no-res-menys, foren reveladores, inspiradores de triomf, de victòria final—, com el grec de la llegenda, caigué a terra, l'ocellet, per a mai més aixecar el vol; i a l'endemà, quan els primers resplendors del dia amaraven de llum solar les tombes on hi reposaven aquells màrtirs de les llibertats del món, s'hi vegé l'ocellet missatger, mort també per causa i culpa dels homes...

MELCIOR FERRER

3er. Batalló del Regiment de Marxa de la Legió Estrangera. Hospital Militar de Lyon.

—El 13 de Octubre se li practicà una operació a un peu, on hi rebé una ferida, a la batalla del Somme.

12 Novembre 1916

Aspectes de la lluita

Les cartes dels voluntaris

CADA vegada que arriba a les nostres mans una d'aquestes cartes que envien a la nostra terra els braus voluntaris catalans que lluiten al front de guerra per la justícia i la llibertat, podem constatar plenament com és el seu esperit de fort i resolut, i fins a quin límit senten el patriotisme, l'abnegació, l'entusiasme.

No cal ponderar la ferma convicció que traspuen les seves lletres, la fè inquebrantable en les més perilloses resolucions, la fortaleza d'ànima que els empeny a l'heroisme...

El que més és de lloar, el que més altament denota la clarividència de la seva posició, és la seguretat suprema de resultar triomfants, d'arribar a veure palesament realitzades les seves aspiracions i, en conseqüència, acabant essent vencedors per a aconseguir la més completa victòria final.

Aquestes cartes senzilles, sense retoricismes, escrites aprofitant un descans a les trin-

xeres, un moment de treva al fort de la campanya, lluny d'ésser plenes de dolor i sofriments, d'angoixes i malestars, contenen una gran dosi de serenitat i reflexió, de criteri i objectivitat; perquè elles expressen sincerament el pensar i sentir d'aquells homes poderosos i abnegats, que, submergits en un món tumultuós d'horribles tribulacions, exposen, encare, amb conceptes estranyament evocadors la complexa i multiforme activitat del seu esperit, la gran confiança que en sí mateixos ha anat acumulant la persistència ascendent de les seves valioses intervencions. I això és el que nomenava Talleyrand «viure el valor de la tragedia».

Perquè és fòra de tot dubte que aquestes cartes dels voluntaris catalans revelen molt més que cent articles efectistes de més de quatre corresponents de la guerra (?) que prenen notes a cinc-cents quilòmetres lluny...

Moltes d'aquestes cartes tindrien de córrer de mà en mà; propagar-les, donar-les a conèixer, portar a tots els cors la visió exacta de la lluita a les trinxeres, del fogar de patriotisme i fortaleza que, en mig de tants i tants perills, han sapigut desenrotllar aquells herois esforçats del nostre poble.

No oblidem les paraules de l'Amadéu Hurtado expressant el seu criteri després de la seva visita al front: «He vist aquest soldat a la trinxera, amb un humor inalterable, amb una paciència per a esperar el fi, amb una acceptació del sacrifici i la penalitat, que sols pot haver nascut de saber fins a quin punt l'assisteix, a ell i al seu poble, la raó de tenir una fè inquebrantable en el favorable resultat final.»

No és d'estranyar, al cap i al fi, aquesta participació dels catalans voluntaris; ells són evidentment els descendents d'aquells bons patriotes de Catalunya que en 1870 combatiren com pogueren per abatre la superba cobdícia d'aquell canceller de ferre, dèspota i gol·lut, qui forjà l'actual hecatombe. Cal recordar la raça invicta i gloriosa, els valents guerrillers nascuts en les diverses encontrades catalanes, que, sempre atrevits i volenterosos, veient allavors la seva causa perduda dins de la pàtria nostra, corrien a vessar la seva sang generosa al costat de la França menaçada i vençuda.

Aquests catalans d'ara que, ardis i magnífics en llur heroisme, lluiten i moren desota les banderes de les nacions aliades, aquests magnànims fills de la nostra terra, que, com croada civilitzadora contra la barbarie organitzada, guerregen gloriosament als camps de batalla per assolir la llibertat de les patries escarnides, contribueixen, davant del món, amb el seu sacrifici i valentia, a afermar la personalitat del seu país natural.

Tinguem-los presents aquests voluntaris. Les seves cartes, que són reliquies d'amor i fè, ens donen la mesura justa del seu cor i el seu esperit.

Que sàpiga la Europa futura que, per amor a la civilització i a la humanitat, tot temps ha tingut Catalunya fills abnegats i coratjosos que han donat tota la seva joventut, tota la seva vida, per a que un dia arribi a il·luminar els pobles la glòria més immaculada de la llibertat i la redempció.

J. VIVES I BORRELL

De les hores de lluita i de treva

ELS voluntaris de Catalunya de les Companyies 6.ª i 7.ª del Regiment de Marxa de la Legió Estrangera ens demanen la inserció dels paràgrafs següents:

«Us agraïm de tot cor, germans de Catalunya, el que feu en favor dels que lluitem per la santa causa de la llibertat.

» La festa celebrada al Palau de Belles Arts per a endolcir nostres dolors ens ha commogut profundament.

» Vosaltres, artistes, que amb tanta galanteria col·laboràreu al bon èxit del festival, rebueu la corona que us oferim, formada amb paraules de gratitud i llàgrimes d'emoció.

» A vosaltres, il·lustres poetes Guimerà, Iglesias i Apeles Mestres, siguin donades, en aquest dia, les més corals mercès. Els vostres cants sostenen el nostre coratge; ells ens animen quan pensem en nostra estimada pàtria catalana.

» A tots, catalans, barcelonins, mil mercès. Mai fugirà de nostra memòria el record de aqueix bell acte de germanor.

» Germans: Visca la Catalunya! Visca la França!»

Catalans: Barcelonins:

Per a vosaltres, nostres palmes, glòries i llorers, per vostra altívola festa que el dia setè de Octubre heu celebrat per a aliviar les penalitats nostres, les dels nostres germans invàlids, dels defensors del Dret i de la Llibertat; us felicitem en nom dels voluntaris catalans de la 2.ª Companyia.

Visca la Catalunya! Visca la Llibertat!

Visca Barcelona!

Visqueu molts anys, els germans i amics dels voluntaris catalans!

ELS VOLUNTARIS CATALANS DE LA 2.ª COMPANYIA DEL REGIMENT DE MARXA DE LA LEGIÓ ESTRANGERA.

Llegim als periòdics francesos: «A Barcelona, està preparant-se una missió, exclusivament catalana, al cap de la qual hi haurà la venerable figura de l'insigne dramaturg Àngel Guimerà, condecorat, fa poc, amb la Creu de la Legió d'Honor; aquesta missió és formada per a homenatjar al gran cabdill, ànima dels exèrcits de la República; hi ha el propòsit, també, si les circumstàncies són propícies, de fer acte de respecte i simpatia davant dels braus legionaris fills de Catalunya.»

Ja hem trobat, per fi, el parador del germà de l'audaç aviador català Farriol-Palé; serveix a la Legió Estrangera, i ara és al nord de l'Àfrica; tenim l'adreça a disposició de qui pugui interessar-li.

Les tropes franceses i la Legió Estrangera, ajudant als serbis, contra els invasors, segueixen avançant triomfalment; s'han apoderat de les muntanyes de Cuke, del poble de Polok i de una serie de bateries de gros calibre; aquestes fortificacions formaven l'ala dreta de la ratlla defensiva dels búlgars.

Per la dignificació de un poble

El deure patriòtic dels aragonesos

DE l'analfabetisme del poble aragonès n'ha fet ommissió l'intel·lectualisme de casa nostra, procurant, a més, allunyar el proletariat de aquells afers que més l'interessen.

Alguna vegada, molt poques, per dissòrt, l'Aragó ha protestat, però tan feblement, que no se l'ha sentit, més enllà de la nostra terra, en cap més indret, quasi, de la Iberia; i si a Catalunya han arribat els clams nostres, ha estat per la delicadesa del sentir de la bona Premsa catalanista, la qual, amorosa i conscient, ha volgut fer-se solidaria espiritual dels danys infligits a la nostra desgraciada patria.

El poble aragonès no n'hagut esment del seu sentit ideològic, ni ha tingut l'encert de servir les característiques pròpies, deixant-se induir per la burgesia i demés elements de pertorbació social.

Del nostre afebliment i de la postració en que ens trobem n'és causa principalíssima la conducta seguida pels homes representatius dels nostres interessos generals, que ens han enganyat, sempre, miserablement.

El poble aragonès s'ha mostrat esquerp en acceptar els beneficis dels corrents ideològics moderns; pel contrari, ha comès torpeses com la de posar als carrers els noms de certs subjectes no gens sobrants de condicions morals per a dirigir els destins nostres, fent, així, de passada, honor indegut als compromissaris del funestament cèlebre tractat de Casp, des de qual data, embadalit, el poble, amb la oratoria vàcua de un Vicens Ferrer, inconscient de mala manera com pocs pugui haver-n'hi, s'aferrà la molècula centralista a la Confederació catalano-aragonesa, perdent-se la llibertat i la fesomia nacional, fins venir a parar a l'estat de degeneració present.

Nosaltres, doncs, els que servem, encare, la noció íntegra del nostre deure patriòtic, no podem, davant de les actuacions nacionalistes i sociològiques que arreu del món en la hora actual hi tenen efecte, restar indiferents, car fóra, no actuar, no moure'ns, el nostre suïcidi col·lectiu, la negació de la nostra personalitat, del nostre perfecte dret a la vida individual i ciutadana.

Deure patriòtic de tots els aragonesos és parlar i actuar, donar fè de vida, i lluitar fins a aconseguir la victòria, això és, fins que reintegrem la nostra nacionalitat, que és la normalització i la dignificació del poble aragonès respecte a sí mateix i davant de la civilització moderna.

Aragonesos! Enaltiu el símbol i la imatge de la patria, recordant que un jorn, a la vista del barrat penó de la nostra terra, la Europa tota es commovia!... Cal que se'n parli novament de l'Aragó, i que, en parlar-ne, se'ns faci el degut acatament.

No sentiu certa reconvençió interior, en veure com els bons fills de Catalunya espandeixen arreu les doctrines nacionalistes i els preceptes de la moderna sociologia?

No sentiu vergonya, en veure que els valencians, a la pròpia ciutat dels comtes, hi obren i fomenten una Biblioteca popular, aon

s'hi verifica un intercanvi intel·lectual, evolucionador, ascendent, de aquella raça?

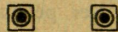
No oblideu, doncs, que són descendents del gran Muntaner i de altres cent patricis il·lustres que honraren les seves èpoques i les seves generacions.

I a vós, Samblancat, no se us commou la pensa i l'ànima, en veure que han fet més labor profitosa, una colla de bascons, que tots els aragonesos plegats, fent sentir al poble de Barcelona, a Catalunya, les notes bivrants del seu himne nacional, *Guernikaco Arbola*?

Si sembla, talment, que Aragó no estigui al mapa...

Aragonesos! Recordeu's que del compliment del deure patriòtic depèn la dignitat de tots i la vida futura de la nostra patria!

GASPAR TORRENTE

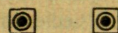

PER AL SOSTENIMENT DE

LA NACIÓ

PER tal d'ajudar a l'eixugament del dèficit que, la publicació del nostre setmanari, va produir-nos, durant el tercer trimestre d'enguany, hem rebut els següents donatius:

	Pessetes
Suma anterior.	89' 50
BARCELONA	
M. A. C.	5
R. Vidal	1
Melcior Domènech.	0' 50
Josep Torrents	1
Pere Rodó	0' 50
Vicens T. Bas	0' 50
Laureà Barba	1
P. Vallverdú	1
BLANES	
P. S. G.	1
Total.	101

Nacionalistes: Porteu LA NACIÓ a la fàbrica, al despatx, al treball i a tot arreu on pugui guanyar-se un català per a les nostres idees. Que la veritat sia coneguda i emmeni la voluntat del poble

EL NADAL DEL VOLUNTARI CATALÀ

El Comitè de Germanor amb els Voluntaris Catalans, mogut per una idealitat humanitària i patriòtica, organitza enguany el Nadal del Voluntari Català, que consistirà en l'enviament dels tradicionals turrans, cigars, vi bò, roba, llibres, etc., als nostres germans de Patria que lluiten per la llibertat de les nacions.

Fins el 15 de Desembre estarà oberta aquesta sotscripció extraordinària.

Destinats al mateix objecte, s'admeten donatius a la nostra Redacció.

Catalans:

Recordem-nos dels nostres Voluntaris!

Pel triomf dels nostres ideals

ACTUEM!...

AQUEST és el mot que, dirigit als nacionalistes, es repeteix, a cada moment, sens que, dissortadament, se'n tregui cap profit. Tot desig, tota iniciativa que els elements directors d'una entitat tinguin, topa, sempre, amb la indiferència dels associats, negant, entre tots, la cooperació, l'entusiasme. Amb aquestes condicions, és possible fer obra positiva? No, perquè per a arribar a atànyer el triomf de les nostres aspiracions, per a imposar arreu la virtualitat dels nostres ideals, és necessària, és imprescindible, l'ajuda, la col·laboració dels homes que es diguin partidaris de les nostres idees.

La unió fa la força, diu la màxima, i això és una gran veritat. No treballar per la patria és una aberració; perquè, en l'isolament aon els nacionalistes s'han col·locat, condueix a res? Sempre han estat vistos amb disgust els homes solitaris. No és preferible a la obstinació del no fer res, la virtut del treballar? A què vénen aquestes exageracions de solitud? No extremar res, és la màxima del savi. La veritable virtut consisteix en ésser raonable. És precis sacrificar les preferències secretes. És indispensable que algú se sacrifiqui. Què fóra del món si ningú volgués servir-lo? Ésser fidels a Catalunya, és ésser lleials a nostres avant-passats.

Penseu-ho bé, catalans. El que se us demana no és cap impossible; se us prega, solament, la vostra cooperació a la nostra tasca; convé que tots porteu vostre treball, per ínfim que sigui, a la magna obra de la reconstitució nacional de Catalunya.

Tenim un ideal noble i enlairat i per ell és precis que fem tots els sacrificis. Penseu que el plet de les petites nacionalitats s'està liquidant en els camp de batalla de la Europa i que si el fi de la guerra ens troba disgregats no podrem fer sentir la nostra veu davant dels pobles que fixaran el destí de les nacions. I si perdem aquesta ocasió, quan se'ns en presentará una altra?

Mercès als nostres germans de patria que lluiten amb la França, el cas del nacionalisme català s'ha internacionalitzat. La primera empena està ja donada. A l'estranger han vist que l'Estat espanyol és un conglomerat de nacionalitats heterogènies. A nosaltres ens pertoca, doncs, continuar aquesta obra; però, per això, és necessària la cooperació moral i material dels catalans. El poble que sent un ideal i per ell se sacrifica, tard o d'hora el farà triomfar. Això és el que havem de procurar nosaltres, els joves.

Mitjans? Una activa propaganda a l'estranger fóra altament benefactora als interessos de Catalunya. A França hi han molts periòdics que han inquit, en llurs planes, articles en favor de nostra terra. Cal, doncs, que aquesta campanya continuï. Cal que el jovent entusiasta de nostres ideals hi posi llur treball, sens recança ni defalliment.

La França, mare de la civilització moderna; punt aon convergeixen tots els pensaments humans; casa pairal de la noblesa de sentiments, d'aon dimanen totes les idees enlairades dels homes, es el país més apropiat per a començar aquesta propaganda. Ella s'escamparia arreu del món, amb el temps, fóra el factor més important que ens portaria a l'assoliment de les supremes aspiracions nostres.

RAMON PEYPOCH I PICH

Intervencionisme social

Hi ha plantejada, a Barcelona, actualment, una vaga d'obers ebenistes, la qual fa una serie de setmanes que dura i persisteix degut a que la immensa majoria de patrons del ram, els més grans burgesos de la moblisteria, es resisteixen toçudament a concedir el que els vaguistes reclamen i que no és altra cosa que la jornada de vuit hores.

Es inconcebible el que a la nostra ciutat ve succeint, d'un quant temps ençà, en totes les vagues que es plantegen.

La tàctica burgesa sembla que no sigui altra que resistir: resistir enèrgicament a les demandes proletaries i esperar que les falanges d'obers que lluiten i se sacrifiquen per tal d'obtenir les millors morals i materials a que tenen dret, caiguin vençudes i humiliades a les plantes dels estaments poderosos, que no es mouen ni actuen, jamai, empesos per cap ansia d'ascensió humana i si, només, dominats pel més pobre i baix egoisme: l'egoisme d'augmentar riquesa, encare que per això ne resulti víctima el fragment d'humanitat que la social organització d'avui considera esclaus del capitalisme.

No sabem veure, nosaltres, el motiu de la negativa burgesa a la demanda de la jornada de vuit hores que els obrers ebenistes reclamen, com tampoc sabem veure els motius que la burgesia d'altres rams pugui tenir per a no concedir les millors que, com aquesta, tenen més un aspecte de benefici moral a favor de l'obrer, que no pas de reclamació, d'exigència material. I no sabem veure d'una faïç massa clara els motius de la negativa dels estaments burgesos a les al·ludides reclamacions obreres, perquè aquesta mena de problemes, arreu del món, allà on l'Estat no és un organisme purament d'opressió sinó que representa la força que empara—amb certa relativitat, es clar—els drets dels ciutadans, són problemes que ja estan resolts i que, per la part capitalista, no hi ha raó per a l'apel·lació més mínima.

El problema de la jornada màxima no té necessitat, l'Estat, per a resoldre'l, d'estar influenciat de cap tendència socialista ni socialitzant. Cal, només, que l'Estat posseeixi un lleuger aspecte de modernitat, per a que deixi resolta, ben resolta, aquesta qüestió.

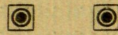
Però la nostra burgesia, que viu aferrada a la rancia tradició de un sistema social tendenciós i partidista en extrem, no capeix que l'Estat pugui desenrotllar altra missió que la que representa l'adopció de una ferria i cruel repressió cada vegada que els nuclis proletaris gosin aixecar el cap en demanda de una engruna de benestar que els sostregui del domini capitalista, que ja no és propi dels nostres temps.

Les negatives burgeses, aquí, a la terra catalana, focus d'activitat industrial i mercantil, han arribat a assolir un caràcter sistemàtic, que no pot basar-se en cap més fonament que en la manca de cultura social d'aquella burgesia i en l'excés d'estimació pels rutinarismes i el sentit retardatari on viu aferrada. Per propia voluntat, no cedeixen res, els burgesos, del que els obrers demanen, encastellant-se, toçuts,

en l'interior de llurs organitzacions, bastides a base de tota mena de cobdícies i egoismes. Per això no concebeixen que els estaments humils de la nostra societat, els que laboren les comoditats i la riquesa dels altres, facin afirmació col·lectiva de la propia dignitat i despleguin, tot sovint, les seves forces, plantejant una lluita intensa contra els sentiments inhumans del capitalisme avar i mésquí.

Nosaltres no veiem pas el mal principal en què els burgesos no entenguin, o no vulguin entendre, el dret que els treballadors tenen a fer demandes que millorin les condicions on el seu treball es desenrotlla.

El mal principal radica en l'Estat, que no vol practicar—potser perquè la serie d'anacronismes que porta damunt seu li impedeix—l'intervencionisme social que és lògic, just i racional que practiqui, en aquesta mena de qüestions. L'Estat modern ha de practicar-lo l'intervencionisme social, i, en tant arriba l'Estat totalment socialista, cal que es vagi legislant d'acord amb les aspiracions de la democràcia. Si així es fés, si així s'hagués fet, no es repetirien tan freqüentment els cassos de negativa burgesa que, a Barcelona, amb poc espai de temps, ha fet perdre, als treballadors, una serie de vagues ben plantejades i, encare més, excessivament justificades.

La benedicció dels tramvies

DIMARTS passat va inaugurar-se el trajecte comprès entre Sarrià i Les Planes de Vallvidrera, del ferrocarril elèctric de Barcelona a Terrassa.

L'acte va revestir la natural solemnitat, sobretot a Sarrià, quan, abans d'arrencar el comboi, les autoritats eclesiàstiques efectuaren la benedicció dels carruatges i de la nova via.

Si la empresa dels *Ferrocarrils de Catalunya*, explotadora de la línia, fos una empresa dirigida i constituïda per elements espanyols, no hi hauria ni dret a que ens adonéssim de la benedicció, la cosa ja fóra més natural que aquells palls, que no serveixen per a res, de la Companyia de Telèfons, plantats a les places de Catalunya i d'Urquinaona. El fet d'ésser la Companyia del ferrocarril una entitat estrangera, ja dóna a l'acte una certa gràcia. Probablement els directors de la empresa no tenien, en el projecte de construcció del ferrocarril, l'acte de la benedicció, com un requisit indispensable per al bon funcionament del material; però com a gent experta i com a americans acostumats a tractar amb *indios*, deuen tenir noció del benefici incalculable que

es deriva del saber-se atemperar a l'ambient, en les coses que no tenen importància. Cal, només, pegar una ullada al nom i a les jerarquies de les personalitats assistents a l'acte de la inauguració per a fer-se desseguida càrrec de l'impolític que hauria estat el que la companyia del ferrocarril hagués volgut prescindir d'una cerimònia tan inofensiva; hi havia entre les primeres autoritats de la capitat, el delegat del Bisbe, el delegat d'Hisenda, el president i vocals de l'Associació de Banquers de Catalunya, el representant dels Banquers de Terrassa, condes i marquesos, etc., etc. Realment, la Companyia devia pensar que, a pesar de la cerimònia, els que no la creiem indispensable, no deixarem d'agafar el tramvia el dia que ens convingui; mentre que, sense ella, no hauria estat possible arrebregar tan bé dels déus per a l'acte inaugural, i la empresa s'hauria exposat a que, per convicció religiosa, aquells senyors s'haguessin unit per a muntar un servei de tartanes—llur esperit d'empresa no arriba a més—per a fer la competència a la nova via. Així, doncs, ens resta el convenciment que la Companyia ha obrat amb habilitat: ha vist amb qui havia de tractar i—cosa no gaire difícil—els ha pres... la mida.

Els títols de la nostra noblesa provincial i els aspirants, poden restar satisfets; una vegada més la seva poderosa influència ha evitat a la ciutat un vergonyós estigma; ells han de seguir procurant que tot es faci en castellà i amb la benedicció del Bisbe. I, de passada, ells que tenen una tan voladora fantasia que han sapigut trobar en Sant Cristòfol els títols inconfundibles per a exercir de patró dels automòbils, no sabrien consagrar un patró ben trobat i escaient per als tramvies elèctrics? Meditin-ho, que la cosa té importància, i la Companyia del ferrocarril elèctric no és fàcil que s'hi oposés a deixar, una vegada l'any, beneir el seu material mòbil, i sempre resultaria una festa pintoresca que podria anunciar, amb temps, l'Atracció de Forasters.

Encare que, en materia de concessions, la jove empresa deu anar-hi en compte. Coneixent la ignocència dels elements, els quals s'ha proposat complaure, no haurà de trobar estrany si un dia es veu obligada a celebrar una sessió solemne, amb tots els seus tècnics, per a demostrar, a aquests senyors, que no és veritat que per a fer anar més depressa els combois s'untin les rodes amb greix de criatura. Ens diuen que el dia de la inauguració, ja hi havia una altra personalitat de la política i la banca, que no s'estava pas de demostrar les seves sospites.

PERE CARDENAL

• • LA NACIÓ • •

ABONAMENT

2 pessetes trimestre : : Estranger: 3 pessetes

MIGRANYA, DOLORS NEURALGICS

: : FEBRES, Etc., SE CUREN AMB

KALMINE

En venda: Centre Productes Farmacèutics del Dr. Andreu, J. Uriach i Cia., J. Segalà

Al detall: En totes les farmacies CAPSES D'UN CATXET : 35 cènts.

Les derivacions nacionalistes de la guerra d'Europa

Polonia

Proclamació entusiasta (?)

QUAN la lectura del manifest imperial pel governador, von Bessler, a Varsovia, el 5 de Novembre, passà un incident, sobre el qual la premsa austro-alemanya ha fet, naturalment, el més profund silenci, ja que produí una gran impressió a tots els que assistiren a l'acte solemne de la proclamació de la independència, organitzat per les autoritats. Fou, si així pot dir-se, un incident verbal, més altament significatiu. El general Bessler acabava de donar lectura al manifest, en alemany. Gairebé tots els polonesos assistents a l'acte no l'havien comprès, i, no sabent de què es tractava; sense poguer lligar caps, no aplaudiren més que feblement. Seguidament, el comte Hutten-Czapski, de Posen, el llegí en polonès; encare, allavors, els aplaudiments restaren notablement reservats. Els polonesos havien ben entès que, el manifest, tot anunciant una *Polonia autònoma*, no parlava, ni enlloc d'ell trobaven rastre, d'una *Polonia independent*. Aquest mot no s'hi trobava una sola vegada. I el governador teutó, i el seu acompanyament, compregueren, certament, tota la significació de la demostració en acabar-se la lectura, en polonès, del document pel comte Hutten-Czapski, que fou seguida per crits unànims del poble, de *Visca Polonia independent i lliure*. També fou remarcable el que, l'orador encarregat, per part dels polonesos, de remerciar la mercè concedida, el rector de la Universitat de Varsovia doctor Brudzinski, parlà ell, també, en el seu petit discurs, i per més d'una vegada, no solament d'una *Polonia autònoma*, sinó de la seva existència com a *estat independent* i d'una *Polonia lliure i independent*, el que constitueix una diferència considerable amb les formes equívokes i vagues empleades en el Manifest.

El Landtag de Prússia, aprovà una moció exigint garanties per tal que, en el futur, no sigui incorporat, al regne de Polonia, cap part de la Polonia prussiana. La minoria, composta pels diputats polonesos, protestà iradament contra el Manifest imperial concedint l'autonomia a Polonia que no és més que il·lusoria i exclueix, del futur Estat, una gran part de la nació polonesa.

Els flamants lliberadors.

Opinions de la premsa d'Alemanya.

La *Gaceta de Colonia* diu, «que protesta amb totes les forces, de l'actitud dels polonesos del Landtag», i declara que la proclamació de l'Estat de Polonia és el primer pas cap a la solució de la qüestió. «Els polonesos han manifestat netament la seva aspiració de separar-se de Prússia i així es presenten com a enemics, no solament de Prússia, sinó de l'imperi alemany. En política, primer és l'Estat que la Nació, i si la Nació s'aixeca contra l'Estat, mereix que s'acudeixi a tots els mitjans per a fer-la entrar en raó.

«Si els polonesos conserven la seva actitud sofriran les conseqüències de la mateixa. Les concessions del govern alemany són purament condicionals. A més, l'actitud d'Alemanya envers el seu futur veí, i les garanties que pendrà pel seu propi interès, depenen, en gran part, de la conducta dels polonesos de l'imperi alemany.»

Del *Berliner Tageblatt*: «Les profundes divergències que s'han manifestat, ara, ens donen un exemple del què ens espera el dia que el govern vulgui pendre una nova orientació, i prova que, sense la reforma electoral a Prússia, és impossible resoldre la qüestió polonesa.»

Diu les *Darreres Notícies*, de Danzig: «per contrarrestar el perill d'un irredentisme polonès, en la província de Posen, sense esperar gens, cal que es procedeixi a la expropiació dels propietaris polonesos, els que podrien instal·lar-se en el nou regne de Polonia, essent substituïts per alemanys.»

Del baró von Zeidlitz-Neukirch, en el *Tag*: «Es absolutament precís fer assegurar, als polonesos, que se sentin units, en vida i mort, a l'imperi alemany.»

Amb aquesta petita col·lecció de retalls, que no són més que un clar reflexe del tradicional esperit alemany, en el que es refereix al seu pensament, quan es tracta de la lliberació de pobles que jauen sota la grapa d'un dominador, amb el comportament seguit per ella amb els pobles que tenien per malaurança seva algun troç de nació, que era d'utilitat al gran imperi, podem jutjar, sense cap perill d'equivocar-nos, les intencions—si ja per altres coses no fosin clarament denunciades—, que portaven en proclamar la independència de Polonia.

Els grans lliberadors de pobles no saben avenir-se que encare quedi, al fons de l'ànima dels polonesos que dominen i martiritzen, el record de la seva patria, i la esperança de reconstruir-la. No saben agrair, els polonesos, els *benifets* que els hi ha portat l'ésser dominats per la raça privilegiada, que per a fer-los feliços no ha dubtat en usar dels mitjans més infernals per tal d'acabar amb ells, suplantant-los per alemanys; que han estat privats de tot, dels camps que regaven amb la seva suor i fins de les vivendes que els eixoplugaven. I, per acabar amb tanta ingratitude, proposen la reforma de la llei electoral, que no cal dubtar que aquesta reforma deuria tendir a l'abolició de la representació popular dels polonesos, i, admirin-se els seguidors de la doctrina de Crist, que tant ponderen la humanitat dels súbdits del sub-Deu, el Kaiser! Hi ha qui proposa, senzillament, que, per evitar-se el malestar polític que produeix el que

demana la llibertat del que és seu, facin sortir forçosament de la Polonia prussiana a tots els polonesos, i que aquests se'n vagin a establir al nou regne que, graciosament, han creat els dos sagnants imperis centrals, i que vagin a substituir-los, en els seus llocs, alemanys de pura raça, si és que a l'acabar la guerra encare ne queda algun, i allà a la seva nova nació que, per obra i gràcia de dos emperadors, ha renaixut en una petita part de la seva extensió, gaudiran de la llibertat amplemment manifestada pels seus lliuradors, incorporant, als seus exèrcits, a tots els polonesos, d'edat militar, acte seguit de la proclamació de la seva independència.

Armènia

Noves matances

El poble armeni, tan sofert, que ha vist, poc a poc, degollar gran part de la seva població, feia algun temps que restava aparentment lliure de tals horrors; emperò, els turcs, els digníssims confraternitzants d'en Guillem, tornen a fer ús de les armes predilectes de la seva política; deixebles aprofitats de la gran Germania, no poden viure gaire temps sense rabejar-se, com a feres, en la sang dels infeliços dominats; i novament plana, esfereidora, damunt de la màrtir Armènia, la orgia sagnant i horriblement canibalesca que, per a satisfer les insanes passions del barbre poble otomà, de tant en tant, sovint, celebra, servador conseqüent de la seva roja i negra tradició de crueldats, de crims i de accions baixes i impures de tota mena, que han hagut de suportar, per la força bruta, els pobles esclavitzats per la mahometana Turquia, durant els temps de la seva preponderança militar....

Lituània

Les deportacions

Tal com a Bèlgica i Polonia, els ambicionadors del domini de tota la humanitat porten a cap la lleva forçosa i la deportació dels lituanians, fent servir la població indefensa de aquest poble per a suplir la manca de gent que en proporcions notables es fa sentir a la gran conglomeració imperialista central, després dels dos anys que fa que dura la humana carniceria pels dos Imperis provocada: per a anorrear els pobles que no volen caure sota la hegemonia del militarisme prussià, en franca contraposició i en descarcat manament amb totes les lleis que els mateixos poders imperials aprovaren, forcen, a les gents que han tingut la desgràcia infinita d'ésser subjugats per ells, a treballar contra els seus germans de patria que lluiten als exèrcits dels adversaris dels seus dominadors actuals; i un tan gran Estat, un poble, una raça, que havia de representar i dirigir el pensament i la espiritualitat de tots els homes de la terra, ara, la humanitat ha de veure com adopta aqueixes determinacions, als pobles vençuts, per a continuar la civilització del món, per a infiltrar arreu la cultura alemanya...

S. CARBONELL I PUIG

COMISSIONS :: REPRESENTACIONS

:: ADMINISTRACIÓ DE FINQUES ::

CABLE: SUBUR · APARTAT DE CORREUS: 226

::: SANTIAGO DE CUBA :::

L'inaugural del Centre Nacionalista Català

Amb una regular concurrència, el dissabte passat, tingué lloc l'inaugural del Centre Nacionalista Català, adherit a la Unió Catalanista.

A dos quarts de onze, més o menys, es constituí la taula, que estava formada per elements del Consell Directiu de la entitat que s'inaugurava i pels oradors que devien pendre part a l'acte.

Tot seguit, el President del Centre, amb fàcil paraula, fa la presentació de la entitat, congratulant-se de la intensa tasca realitzada, si es té en compte el poc temps que fa que aquella es constituí.

Diu que aquest Centre havia nascut al caliu dels elements que integraven els diferents Casals de la Unió Catalanista, el què ha resultat una tasca bon xic difícil, degut a la manca de unitat que, per diferents circumstàncies, hi ha hagut al sinus de la Unió.

Es felicita, doncs, de l'èxit assolit, mantenint, així, la cohesió entre els nacionalistes, els quals, diu, trobareu, a la nostra entitat, un ambient que us és familiar i conegut a tots.

Fa un judici crític de l'actual estat de les esquerres, dient que la manca de intensitat nacionalista, a la seva acció, les ha anat afeblint, fins a l'estrem de reduir-les a la inacció, o fer-les desaparèixer. Ben al contrari de les dretes, que, tot i estar formades per element conservador i viure en contraposició amb el poble, cada dia més van afermant la seva situació, degut a la unitat de les seves actuacions i a la cohesió mantinguda en el treballar, sempre, pel fi egoista, i no reparant en els mitjans, per tal de triomfar en la seva qüestió, de la qual ells ne són els únics usufructuaris, anc que diuen, a tothora, que ho fan, només, per Catalunya.

És—continua—per a contrarrestar els efectes dolents produïts per aquesta allau invasora, que usurpa i escarneix els drets del poble, pel que ha nascut aquest Centre, el qual treballarà per a instaurar, a Catalunya, els ideals nacionalistes-socialistes, proclamats, un dia, des de les columnes de *Progrés*, de bona memòria.

Ratifica l'adhesió del nou Centre a la Unió Catalanista, la qual, diu, no pot morir, car el contingut de la seva ideologia la ha de portar a complir el que tots nosaltres aspirem i volem: la constitució del partit nacionalista socialista català.

Diu que, a l'efecte de crear un veritable estat de consciència al nostre poble, aquesta entitat prestarà una intensa cooperació a la tasca que realitza l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana.

L'actuació política de la Unió—acaba dient—ha estat sempre ben definida, i amarada de una ètica i moral immaculades; aquesta és la nostra norma, i amb ella ens empenem la nova lluita; tothom que com nosaltres pensi i que vulgui sumar els seus esforços als nostres, pot venir an aquesta casa: les portes són obertes de bat a bat per a ell.

Una forta ovació de l'auditori rubricà el parlament de l'orador.

Ocupa la presidència el cap de la Junta Permanent de la Unió Catalanista, l'Amadéu Peig, oint-se grans aplaudiments.

En representació de la Joventut del Centre, fa ús de la paraula l'E. Gili i Ferràn.

Comença dient que la Joventut que ell representa no hauria complert com a bona amb el nou Centre que avui inaugurem, si en llançar-se

aquest a la brega no li oferís tot l'optimisme del seu esforç lluitant alentorn de la bandera que avui aixequem enfront dels nostres enemics.

Diu que l'acció dels joves és una acció de sentiment que obra a l'impuls del cor més que de la pensa.

Cal no desatendre-la, la nostra acció, puix no curar-se'n és no preocupar-se del demà, i aqueix oblid porta, com a conseqüència, la fallida de molts homes, que, dient defensar Catalunya, després l'han traït.

Considera que l'acció dels joves deu mostrar-se estrident, ja que els fets així ho aconsellen i ja que, indefectiblement, a la lluita pel triomf dels ideals de Catalunya deuen aportar-hi tot el seu esforç i tota la seva abnegació.

Catalunya, Catalunya i Catalunya, és el nostre lema; i tot el que per a ella volem, ho volem ben dignament assolit pel poble català, i no concedit, misericordiosament, per l'Estat centralitzador, ja que l'acceptar mercès dels poders opressors és un vergonyós manament a la dignitat de Catalunya.

Una tronada de picaments de mans posà fi al discurs del company Gili i Ferràn.

Tot seguit, en Ramón Duràn pren la paraula. Diu que és els ideals, jamai els homes que els sustenten, el que es deu honorar. Diu que ve de una barriada obrera, i que, així com allí hi predica nacionalisme, aquí hi ve a fer socialisme.

Glosa el socialisme en els seus diferents aspectes, dient que les ideologies socials modernes tracten d'establir la equanimitat entre els homes.

Dirigint-se als joves i fent al·lusió a unes paraules pronunciades per l'orador precedent, diu que ell, com en Gili i Ferràn, creu que la joventut ha d'ésser romàntica, realitzant una labor de lirismes, que prou, en arribant l'edat madura, els vagarà el fer prosa.

Acaba referint-se a la gran guerra, i diu que ara és temps de que els pobles es preparin per a reivindicar els drets i les llibertats de cada qual, i que Catalunya no pot inhibir-se'n.

Un esclat d'entusiastes aplaudiments corona les manifestacions del company Duràn.

S'aixeca a parlar en Pineda i Verdager, qui, recollint uns conceptes de l'anterior, diu que la insòlita actuació de la política espanyola és un mal vell, que sempre ha estat igual; i que, per tant, una política eminentment catalana és la que les circumstàncies imposen.

Diu que la tasca política general a Catalunya no és realitzada amb un fi enlairat, puix els bàndols que hi actuen no tiren a res més que fer-se mal i a ensorrar-se; i això és una lluita de abjeccions i de materialismes, per a aconseguir, com ara està passant amb les esquerres, el proteccionisme de l'Estat.

Diu que hem de rebutjar tota llei creada pels poders absorbidors de l'Estat, sigui bona o dolenta; perquè les lleis deu fer-se-les cada poble, adaptant-les a la pròpia biologia.

Creu que el Missatge del 3 de Gener és el fruit de la evolució, i que socialisme vol dir civilització, car la humanitat ha evolucionat de la monarquia, del feudalisme, a la república, que ha creat un estat de consciència, i, darrerament, el socialisme, que revela la fasa màxima del desplegament de aquest estat; el socialisme, doncs, no és una doctrina; és la mateixa civilització.

Diu que, per mitjà del socialisme, arribarem a la creació del poble-Estat, i que devem lluitar contra tota mena de proteccionisme, establint el lliure canvi, que és el que predomina als pobles civilitzats.

Aboga perquè es realitzi una tasca sindical al sinus de tota col·lectivitat organitzada, citant com a punt aon podria assajar-se el C. A. de D. del C. i de la l.

Acaba amb un cant al socialisme, que, diu, simbolitza el dret a la vida.

Una ovació estruendosa premià la magnífica plàtica del company Pineda i Verdager.

En Rosell i Vilà pren la paraula i comença dient que l'inaugural de una entitat constitueix, sempre, una festa ciutadana, i que tota festa ciutadana significa un acte de germanor.

Creu en la necessitat de la política, ja que per la política s'evita l'egoisme que neuleix els pobles i els degenera.

Diu que hem de avantposar el col·lectivisme a l'individualisme, que és el mal que ha produït tants efectes desastrosos al nostre poble. Amb el col·lectivisme s'eleva les consciències populars i es priva radicalment que siguin enganyades per tota mena de aventurers sense escrúpols.

Els pobles que es regulen per una política fonamentada sobre les modernes ideologies són els que viuen una existència pròspera i representen, al món, un valor social positiu; els professionals desaprensus de les públiques actuacions vencent, anc que no triomfen, per la inexperiència general.

Finalment, referint-se al socialisme, diu que, si vol aconseguir una efectivitat, el poble, ha de llançar-se a la palestra molt ben preparat.

Grans aplaudiments de aprovació acolliren la referència d'en Rosell i Vilà.

Tot seguit, parla en Pere Manén, qui diu que la manca de preparació, en tota lluita, priva de avançar.

Diu que si es vol crear una Catalunya forta i conscient, devem preocupar-nos dels nostres infants, i més, encare, dels infants desvalguts, procurant-los tots aquells elements que deuen formar la seva espiritualitat, aplanant-los el camí de la vida, i així realitzarem una obra social intensa.

Glosa l'ensenyament primari en la parla pròpia, demostrant, eloqüentment, la transcendència de la difusió, entre els petits catalans, de les heròiques gestes i els fets i episodis gloriosos de la Història de Catalunya, perquè, així, de passada, tot instruint-se, apendrien a distingir els enemics i els opressors del nostre poble, que els desnaturalitzen.

Volem que sàpiguem, els nostres infants, que no hem estat pas sempre espanyols.

Diu que s'ha de fer una gran labor de intranquiescència, de manifestació de les nostres energies, creant un pensament propi, única manera de fer triomfar les llibertats de Catalunya.

Una ovació eixordadora fou tributada a la vibrant peroració del company Manén.

S'aixeca per a parlar l'Amadéu Peig, que és ovacionat novament.

Comença dolent-se per haver de substituir el nostre il·lustre ex president Doctor Martí i Julià.

Diu que, encare que un míting no és el lloc ni el moment apropiat per a definir la orientació de la Unió, exposarà el pensament de la Junta Permanent, declarant que som nacionalistes perquè volem la llibertat de la pàtria, i som socialistes perquè no concebem la llibertat de Catalunya sense la dels seus fills.

És perquè professem aquests ideals de llibertat que, davant de la iníqua lluita pels avassalladors de pobles provocada, la Unió Catalanista fa la franca i explícita declaració del seu aliadofilisme, i es dol de que Catalunya, degut a la seva si-

tuació, no pugui lluitar tota ella al costat dels lliberadors exercits de la Bèlgica i de la Sèrbia i de les altres nacionalitats invadides.

La darrera vexació infligida a la Polònia pels imperis centrals, obligant als polonesos a treballar en la fabricació de pertrets de guerra per als invasors, és un crim de lesa humanitat, un manament greuíssim al principi de les nacionalitats, que nosaltres, els nacionalistes, condemnem.

Cita el cas de que, mentre els pobles que estan en guerra han solucionat la crisi de la fam, aquí els obrers no poden menjar, degut a l'avaria i la immoralitat de la burocràcia, patrocinada pel Govern de l'Estat, el qual, si no ha pogut restar impassible davant de la protesta irada dels turcs famolencs, deixa que els catalans sofrim les conseqüències de l'encariment de les subsistències.

Fueteja l'acció dels *soi-disants* catalanistes i republicans que pacten i viuen en amicable conxorxa amb el Govern de la Monarquia que ells diuen detestar, deixant de banda les estridències nacionalistes, els uns, per entaular relacions amb el fi de coajudar a l'aprovació dels projectes econòmics, i enganyant els obrers amb l'adveniment del *pavo republicano*, que només ells, els vividors, gaudeixen.

Al·ludeix al Bloc, dient que no n'és de nacionalista, i que adopta posicions còmodes per a mantenir l'equilibri, encare que, a darrera hora i per a adquirir actes, no repararà en procediments, al·liant-se amb el primer que és presentí.

Tota aquesta política demagògica és la que, com a conseqüència, fa renèixer el caciquisme, que vol, novament, arrelar-se, a canvi de uns quants títols nobiliaris que seran repartits a tort i a dret.

La Unió Catalanista, diu, vol crear catalans bons per a governar Catalunya, i és per això que a la lluita hi marxarà sola, coal·ligant-se solament en aquells cassos que un veritable interès nacional ho imposi; puix de la Lliga ens en separa el nostre nacionalisme i el nostre esperit lliberal; amb els lerrouxistes no hi podem anar, perquè, abans que tot, nosaltres som persones decents; amb el Bloc, no podem tractar-hi per la seva deficiència nacionalista; i, finalment, amb els caciquistes, no cal dir que no arribariem, mai, en la vida, a establir-hi la negociació més insignificant, per ésser, ells i nosaltres, essencialment antitètics.

Parlant de l'actuació de la Unió Catalanista, diu que, aquesta, podem dividir-la en cultural i social i política.

La nostra acció social, diu, no és immediata; és una acció de conseqüència i persistència, engegada vers el poble, per a, bò i estudiant el moviment obrerista, propagar les ideologies modernes entre les classes populars.

A l'acció política, diu que la Unió Catalanista hi farà sentir la seva veu, allà on calgui, palesant, sempre, la vitalitat nostra.

A la lluita electoral hi anirem sols; i, quan estiguem preparats per a anar-hi, intervindrem, sols, a les eleccions a diputats provincials i a les de regidors, només; a Madrid no hi tenim res que fer.

Creu que la Premsa és un poderós element de propaganda; i, per això, devem procurar, per tots els mitjans lícits i factibles, tenir un periòdic diari, des del qual seguirem, amb tota intensitat, la nostra labor nacionalista i socialista catalana.

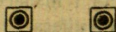
Acaba fent una crida a tots els homes competents amb les ideologies de la Unió Catalanista recomanant-los que concorrin a engrossir les llistes de socis de les entitats adherides, per a cooperar, així, eficaçment, tot dignificant-se i fent-se honor ells mateixos, a la lliberació de Catalunya.....

En mig de una imponentíssima tempesta de visques i picaments de mans i altres sorolloses demostracions de patriòtic entusiasme, amenitzat

tot amb les fermes i majestuoses estrofes de *Els Segadors*, l'Amadéu Peig termenà la seva oració, hermosa i eloqüent, que posà fi a l'acte ressenyat.

Formant part del programa de festes de l'inaugural del Centre, el diumenge mateix, al matí, s'efectuà la sessió d'apertura de l'Agrupació Feminista de Unió Catalanista, essent-hi presents la Maria Domènech de Cañellas i l'Agna Canalias i Mestres, que, amb l'Amadéu Peig, pronunciaren interessants discursos d'encoratjament i estímulo, endreçant a les gentils lluitadores que tan patriòtica i bella tasca s'han emprès.

A la tarde, tingué efecte felicitat una audició de sardanes selectes, casticament executades per la cobla Barcino; i a la nit, a l'escenari del Centre, davant de nombrosa i entusiasta concurrència, es representà, interpretada curiosament, la obra del fecunde comediògraf, gloria màxima del Teatre Català, Frederic Soler, *La Banda de Bastardía*.

Pels homes que lluiten per la llibertat del món

SEUQUEIX, encare, oberta la subscripció que destinada a l'enviament de *paquets d'adoptrament* en les nostres planes fou iniciada. No hem pas d'excitar la sentimentalitat del nostres amics per tal que contribueixin a la subscripció, prèquè hem de creure que tots els nacionalistes sabran ben bé quin és el deure dels catalans aimants de la llibertat davant el cas de la guerra d'Europa i, encare més, davant el cas particularíssim de la existència d'una immensa munió de catalans que, com a voluntaris, amb la França lluiten i per la llibertat moren!...

..

Podem donar compte, avui, dels següents donatius, producte de un recapte fet entre treballadors de la casa Thomas :

	Pessetes
Suma anterior	895'75
BARCELONA	
Josep Verdager	1
Jaume Meléndez	1
Marius Ferrer	1
Salomó Solà i Segalés	1
Agustí Faus	1
Josep Muns	1
Isidre Soler	0'25
Ramón Vidal	0'50
Antoni Sentinella	0'25
Manel Martí	0'50
Joaquim Massana	0'25
Joan Mansera	0'25
Josep Mir	0'50
A. Solé	0'25
Leopold Padilla	0'50
Manel Català	0'50
Joaquim Giménez	0'50
Josep Sardà	0'25
A. Bofarull	0'25
Jovep Avila	0'25
TOTAL	906'75

AL VOL

L' exemple

Més de una vegada, des de aquestes planes, ens hem ocupat elogiosament, tal com se mereix, de la tasca que ve portant a terme el notable Orfeó Gracienc. Ara, amb motiu de haver-se terminat la triomfal tongada de concerts matinals que ha vingut donant aquests darrers diumenges, novament hem de ocupar-nos de la simpàtica institució musical, fent ressaltar, una vegada més, la profitosa i lloable divulgació musical catalana que, entre el poble, lentament, va realitzant.

Ens serà, a nosaltres, sempre plaent, veure com totes les institucions que realitzen i porten a cap una missió superior no tenen escrúpols en encarar-se amb el poble per tal que, aquest, se senti commogut, interessat i àdhuc influenciat per la obra refinada educativa i social que vagin executant i a l'impuls de la qual desenrotllin una munió d'iniciatives sempre al poble favorables i a tothora encaminades a fer ressaltar la importància i la transcendència que, per a la espiritualitat popular, humana, tenen les missions educatives que, elevat la sentimentalitat nacional i social dels components d'un poble, converteix aquells en posseïdors de una consciència depuradíssima, amarada de fortituts i inundada de bellesa....

La missió de finalitat tendenciosa, que va acomplint-se dirigint l'esguard a una sola classe social i fent-la interessant només que a un reduït cenacle de mentalitats prodigioses, és una missió gens recomanable i que no s'avé, de cap manera, amb les modernes tendències polítiques i socials que avui preocupen tots els homes que, vivint i patint a la nostra societat, no es limiten a vegetar-hi plàcidament, sinó que, enduts per un profund amorós estímulo social, se llancen a la divulgació i a la expansió de les més altes idealitats humanes que, indefectiblement, en un proper esdevenidor, conduiran els destins dels homes i dels pobles per la via normal de les benaurances i de les llibertats i de les més grans i justicières concepcions que han d'equilibrar el món, basant-lo en un plànol humaníssim on hi quedin resoltes les més ardues i complexes qüestions que tan sovint, als nostres temps, són posades a debat, sagnantment, a la vida interior de les nacions.

És un exemple, per a les més enlairades corporacions catalanes, la tasca de la institució de que parlem, però, per damunt de tot, és un exemple per a l'Orfeó Català, tan nimbada de glòria i honors, l'actuació artística de l'humil ens sembla que notabilíssim Orfeó Gracienc. Aquest no refuig el contacte amb el poble i aima el presentar-se al seu davant; pel contrari, aquell, accentuant, cada dia més, llur tendència burgesa, del poble s'aparta i res pel poble que l'infantà realitza.

La música nostra, d'una tan esponjosa sentimentalitat, si el poble la coneagués, la estimaria i s'hi familiaritzaria.

Avui, naturalment, la rebutja, i quan no la rebutja, s'hi mostra indiferent. I és que, de la música catalana, el poble tansols ne coneix les mostres primoroses, certament, que en Clavé — el

Dr. Vilà i Torrent

METGE ODONTÒLEG, de les Escoles dentals de Madrid i Philadelphia (EE. UU.)

ON PARLE FRANÇAIS

ENGLISH SPOKEN

MAN SPRICHT DEUTSCH

BARCELONA — Carrer Roger de Llúria, 44 (entre Gran-Via i Diputació)

músic-poeta popularíssim—, en altre temps, divulgà, però no coneix res o ben poca cosa de les més modernes composicions musicals que integren els repertoris selectíssims dels Orfeons de la nostra terra.

L'Orfeo Català, que gaudeix una justa fama de gran interpretador musical, ha de devallar fins el poble i ha de fer-li sentir la bellesa de la música nostra. Ha de deslliurar-se bon xic del caient burgès que ara té, i presentar-se a rebre la consagració popular, sense la qual tota la obra que pugui realitzar serà fragmentària i divorciada de l'esperit nacional de la terra nostra.

L'exemple de l'Orfeo Gracienc pot servir de mirall a l'Orfeo Català, la institució musical més rica i abundosa de mitjans de tota mena que existeix a Catalunya. Si no volen, els elements directores de l'Orfeo Català, emmirallar-se amb el comentat exemple dels orfeonistes de Gràcia i emprendre's una tasca divulgadora de la música catalana, és que, com a burgesos, tant se'ls en dona del poble de Catalunya, el nom de la qual, quan els convé, prou que l'aprofiten en bé de les propies conveniències.

L'actuació obrera

El Sindicat de cilindràries i La Constància, celebraren reunió general extraordinària tractant d'assumptes de caràcter intern i de la conducta d'alguns individus dels que més s'han distingit en les lluites per ells sostingudes, essent unànimament aprovada.

En el Congrés provincial de la Federació d'agricultors de la comarca de Tarragona es prengueren els següents acords:

Que les societats organitzades formin part de la Federació.

Que es faci una relació continuada, per mitjà del seu orgue *La Voz del Campesino*.

Que s'envii un certificat a la U. G. de T. i a la C. N. del T. i adherir-se a la campanya propostes i subsistències, protestant de la tan migrada com ridícula amnistia.

Que es faci campanya en la premsa obrera per tal que s'inclogui a la llei d'Accidents als obrers agrícoles.

El Sindicat de llanterners, llautoners i llanterners celebrà una Assemblea-miting, en la qual hi quedà constituïda la seva sucursal que han instal·lat en la barriada de Sant Martí.

La societat de fogainers i mariners La Naval celebrà reunió general extraordinària, per al nomenament del nou president, resultant elegit el company Joan Llorca Zaragoza.

Els obrers de l'Art fabril, de Terrassa, s'han adherit a la Federació del seu nom respectivament.

Per a donar compte de les anteriors Assemblees celebrades, foren convocats els obrers estampaires i cilindràries, de Sans.

Aprovaren la tasca realitzada per la Junta, acordant no admetre's la dimissió del company Roca. Foren admesos, al Sindicat, nous elements d'aquella industriosa barriada.

En l'assemblea del Sindicat La Constància es donà compte de la fusió de la vella entitat Les Tres Classes de Vapor, amb dit Sindicat.

S'acordà la renovació de alguns articles del reglament, creant-ne un pel qual es facultà a la Junta per a la creació d'escoles racionalistes.

S'acordà, per unanimitat, declarar la vaga per vint-i-quatre hores, així que arribi el moment oportú, per a protestar de la passivitat del govern davant els requeriments dels elements obrers, als quals ha correspost amb la condemna dels processats pel fet de Canicero.

En la reunió de la C. R. del T. i la C. N. del T. es ratificà l'acord de la celebració de la vaga general per al dia 18 del corrent, recabant la seva llibertat d'acció els elements de Catalunya, en cas de que sofrís qualque ajornament la execució del mateix.

Els conflictes socials

ELS EBENISTES

Els obrers d'aquest ram han celebrat diferents actes, ratificant-se en tots ells, el seguir la vaga fins assolir la victòria integral. Aiximateix han fet pública una circular que els ha estat remesa per una comissió de patrons ebenistes, en la qual hi exposen amb fets incontrovertibles la coacció i menaces fetes pels patrons de la Escola d'Artífecs.

No han mancat els escorcolls policials en el local social i detencions injustificades per així sembrar el temor entre els abnegats lluitadors. La vaga, però, cada dia es referma, en mig de l'optimisme més falaguer, entre els obrers, de guanyar-la.

ELS DE TRANSPORTS I MUDANCES

No s'ha donat solució, encare, an aquest conflicte el que motiva seriosos contratemps al tràfic comercial, sense que per això s'immutin, en el més mínim, les autoritats locals. De seguir així podria ésser causa de fets deplorables, dels quals segurament ningú ne voldria la responsabilitat.

NOVES

Va constituir un bell i digne coronament de la sèrie de concerts populars que l'Orfeo Gracienc ha vingut donant al teatre El

dorado, el que va tenir lloc el passat diumenge al matí. Una gran gentada feu acte de presència al col·fiseu de la Plaça de Catalunya, ovacionant repetidament al notable cantors de la institució coral de la barriada de Gràcia i fent-los bisar varies de les composicions que figuraven en el programa.

Com en els anteriors concerts, també l'himne nacional català va ressonar magestuós per l'ample sala d'espectacles, cloent-se, així, aquesta brillant tanda de festes corals que tan han engrairat la reputació i el prestigi musical de l'Orfeo Gracienc, notabilíssim baix tots conceptes.

El Gremi de Viatjants i Corredors, que és una secció important del benemèrit Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria, ha acordat realitzar una visita col·lectiva als més importants Centres de Catalunya.

Mereix nostra més viva simpatia aquest acord, doncs era hora ja de que, nostres viatjans de comerç, realitzessin aquests actes en que tant poden aprendre, i que en altres països ja són de naturalesa.

A les Redaccions de *Festa i El Poble Català*, així com també a la nostra, segueix oberta la subscripció voluntària per a obtenir *Proeses de amor i patriotisme*, amb el que es tributa un record pòstum a l'excel·lent escriptor i malhaurat patriota Pere Ferrés-Costa, i, ensems, podrà obtenir-se un llibre interessantíssim. Se'ns diu que manca únicament imprimir les correspondències

de la guerra, que clourà el llibre, i seguidament es donarà per acabat, repartint-se, després, els volums als sotscriptors.

L'Agrupació Catalana Verdaguier ha organitzat una excursió per a demà, diumenge, a Gavà, Brugués i Castell d'Aramprunyà. Tots els que tinguin el gust d'assistir-hi se'ls donaran detalls, avui, dissabte, en l'estatge de l'Agrupació—Aragó, 359, pral, 1.ª—, de 7 a 8 del vespre.

És d'admirar l'esforç i la propagació per la cultura i les arts que vénen realitzant els catalans residents a l'Havana damunt les planes del seu portaveu *La Nova Catalunya*.

Aquesta Revista mesadera, que dirigeix el notable doctor Josep Murillo, ens arriba, cada mes, avalada amb un text interessantíssim que acrediten bones firmes, una infinitat de gravats reproduint obres d'art, paisatges o personalitats sobresortints i, sobre tot, amb una presentació esplèndida, i una gran cura i bon gust en el tiratge.

S'ocupa, aquesta Revista, de totes les manifestacions de catalanitat de l'Havana i, a la vegada, de tot el moviment nacional català. En una paraula: aquesta Revista honora bellament els catalans de *La Nova Catalunya*.

Diumenge passat, a l'Ateneu Barcelonès, se celebrà una sessió solemne, organitzada per l'Associació Protectora de la Ensenyança Catalana, per a fer públic el veredict formulat pel Jurat del concurs per a la publicació de una *Geografia de Catalunya* de caràcter elemental.

Començà l'acte amb una brillant disertació del president del Jurat, en Carreras i Candi, sobre les «Divisions administratives de Catalunya en les èpoques passades», analitzant l'objecte exposat, de faicó concisa i clara, essent molt aplaudit i felicitat. Tot seguit, el secretari del Jurat, en Torres i Ullastres, llegí el veredict, i es procedí a descloure les pliques que contenien els noms dels autors premiats. Fou concedit el premi de cinc-cents pessetes, ofert pel doctor Aleu, al veí de Torroella de Montgrí en Pere Blasi i Maranges, a condició de fer, a la obra per ell presentada, una lleugera revisió que el Jurat indica. L'accèsit, consistent en els sis grans volums de la *Geografia General de Catalunya*, donatiu de la casa editorial Albert Martín, fou atorgat als dos veïns de Girona Elías i Josep de Calasanc Serra i Rafols.

Finalment, en Folguera i Duràn, president de l'Associació Protectora de la Ensenyança Catalana, clougué la sessió, pronunciant belles paraules de regregrament, dirigides als donadors del premi i el accésit, als components del Jurat, als autors concursants i a tots els elements que havien contribuït a l'èxit de la solemnitat celebrada.

A més d'en Folguera i Duràn, d'en Carreras i Candi i d'en Torres i Ullastres, presenciaren la sessió en Massó i Torrents, en Serra i Pagès, en Mas, en Porqueres i en Crivillé, del Jurat Qualificador.

La Joventut Catalanista de Barcelona celebrà reunió general ordinària, el dimecres dia 6, a les deu de la nit, al seu domicili, Lladó, 7, pral.

MUNDIAL PALACE

COBERTS DES DE PTES. 350 — CONCERT
TOTS ELS DIES

Els divendres Bouillabaisse - Dissabtes menú
corrent i vegetarià

PORTA DE LA PAU

C. E. d'Arts Gràfiques, S. A. — Mallorca, 287 bis